

Amos

Amos som person

- Han kom från Tekoa, 20 km söder om Jerusalem.
- Han var boskapsherde och fikonodlare men samtidigt en bildad man.
- Namnet Amos är hebreiska och betyder "börda" eller "bördornas bärare".
- Han riktar sig främst till Israel även om han var från Juda.
- Han profeterade under mitten av 700-talet f.Kr.
- Amos ord finns bevarade i den bok i Gamla testamentet som bär hans namn.
- Han har betraktats som de fattigas försvarare gentemot de rika.
- Han uppträdde tydligen helt plötsligt under en skördefest i Betel och uppstämde en dödsklagan över Israel, som snart skulle gå under. Hans framträdande väckte en pinsam uppmärksamhet. Han anklagades för högförräderi och utvisades ur riket (7:10–13).
- Han var en bödens man, bad för folket och Gud lät bli att straffa dem.
- Han fortsatte sin verksamhet skriftligt.

Den historiska kontexten och Amos budskap

Amos framträdde medan Jerobeam II var kung i Israel, under en tid av välstånd och lyx som man inte sett maken till sedan Davids och Salomos dagar. I denna situation talar Amos om en kommande dom och undergång. Han är en olycksprofet mitt i lyckan. Hans stränga ord träffar både Juda och de omkringboende hednafolken, men allra främst Israel.

Nyckeltemat kan sägas vara ett lod (Amos 7:7–9): Gud ska pröva sitt folk genom att hålla upp ett rättesnöre, ett lod. Den sanna tron tar sig uttryck i sättet på vilket vi lever. Vi har ansvar för andra människor. Amos använde bilder som människorna kunde förstå och framhöll att det finns hopp för den som ångrar sig.

Hopp för den som ångrar sig

Amos förutsäger en kommande räddning för folket om rättvisan får "välla fram som vatten, och rättfärdigheten som en ousinlig ström" (Amos 5:24).

Han ger också löftet om upprättelse av Israels folk: "Den dagen skall jag resa upp Davids förfallna hydda." (Amos 3:12, 5:14–15, 9:11–15) I Nya testamentet knyts detta löfte om frälsning till den kommande Messias (Apg 15:16–17).

Anledningarna till Amos domsförkunnelse

1. Den religiösa situationen

Religionen hade blivit skal utan kärna, sken utan innehåll, dvs. hyckleri (Amos 5:21–27, 8:5).

2. Det moraliska läget

Det tilltagande moraliska förfallet visade sig i lösaktighet och dryckenskap (Amos 2:7–8, 6:3–7). Bakom den glänsande ytan gömde sig all slags orättfärdighet. Men allvarligast var utnyttjandet av fattiga och utslagna.

3. Den sociala orättvisan

Det starka ekonomiska uppsvinget hade bara kommit några få till godo, främst ämbetsmän, officerare och köpmän. De rika levde lyxliv på de svagas bekostnad (Amos 4:1, 6:3–7).

Man förtryckte de svaga (Amos 4:1).

Pengar lånades ut mot höga räntor (Amos 2:6).

Man tog de fattigas egendom i pant (Amos 2:6, 8:6).

Man tog höga skatter av de fattiga (Amos 5:11).

Man förfalskade mått och vikt för att lura kunderna på pengar (Amos 8:5).

Man tog mutor (Amos 5:12).

Uppgifter

Förklaringar

lod = ett snöre med en tyngd i ändan, används för att kontrollera att t.ex. en vägg är lodrät (rak)

A) Måla Amos syner

- I Amos 7 finns tre olika syner nedtecknade. Vilka? Vad betyder de?
- Välj en syn och måla hur den kunde ha sett ut.

B) Amos domsord och Guds tio bud

En av Amos synder visade hur Gud höll upp ett lod och på det sättet jämförde folkets moral med Guds heliga standard (7:7–9). Avvikelsen blev så stor att den blev grund för en oundviklig dom.

- Läs de angivna bibelavsnitten och skriv en lista över alla synder som folket begick enligt dem.
- Vilka av Guds tio bud bröt folket mot i de olika fallen?

Fler uppgifter om budorden finns i ett annat dokument.

Amos 2:6–8
Amos 4:11
Amos 5:11–12
Amos 21–27
Amos 6:3–7
Amos 8:4–6

Frågor att samtala kring

* Profeten Amos talar om en rättvis fördelning av jordens resurser. Vad tror du händer i Finland och ute i världen om de fattiga blir allt fattigare och de rika allt rikare?

* Vad är Amos lösning på den orättvisa fördelningen? (5:14–17)

* Enligt Amos borde våra egna svårigheter få oss att vända om och erkänna våra oförrätter gentemot andra (4:6–12). Varför fungerar det inte alltid så? Varför fungerar det ibland?